

Finansira
Evropska unija

PROGRAM ZA OPORAVAK OD POPLAVA STAMBENO ZBRINJAVANJE

**PROGRAM ZA OPORAVAK OD POPLAVA
STAMBENO ZBRINJAVANJE**

© Razvojni program Ujedinjenih nacija u Bosni i Hercegovini, 2021.

Sva prava zadržana. Licencirano Evropskoj uniji pod uvjetima. Nijedan dio ove publikacije ne smije se reproducirati bez prethodnog pismenog odobrenja izdavača.

Fotografije: Sulejman Omerbašić, Denis Ruvić, Aida Šunje

Ova publikacija je nastala uz podršku Evropske unije. Njen sadržaj je isključiva odgovornost Programa za oporavak od poplava - stambeno zbrinjavanje i ne predstavlja nužno stavove Evropske unije.

www.europa.ba
www.ba.undp.org

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ.....	7
O PROGRAMU ZA OPORAVAK OD POPLAVA – STAMBENO ZBRINJAVANJE	10
OPĆINE I GRADOVI U KOJIMA JE PROVEDEN PROGRAM.....	12
ŠTA SMO POSTIGLI?.....	14
ODRŽIVI OPORAVAK KROZ STAMBENO ZBRINJAVANJE	16
PRIČE KORISNIKA I KORISNICA.....	21
ODRŽIVI OPORAVAK KROZ	38
EKONOMSKO OSNAŽIVANJE.....	38
PRIČE KORISNIKA I KORISNICA.....	40
ZAHVALE.....	52

UVODNA RIJEČ

PROGRAM ZA
OPORAVAK OD
POPLAVA

Ambasador Johann Sattler,
šef Delegacije Evropske unije u Bosni
i Hercegovini i specijalni predstavnik
Evropske unije u BiH

UVODNA RIJEČ

Poplave iz maja 2014. godine su najgora prirodna katastrofa u novijoj historiji Bosne i Hercegovine. Pogođena je četvrtina površine zemlje i ukupno 46 gradova i općina, uz ozbiljne poremećaje u životima gotovo milion ljudi. Obim šteta i razaranja uzrokovanih poplavama ukazao je na ranjivost BiH na prirodne i druge katastrofe.

U danima neposredno nakon poplava, nije bilo vremena za gubljenje u pokretanju programa hitnog oporavka. Evropska unija se uhvatila u koštac s ovim izazovom i pokazala da solidarnost zahtijeva konkretno djelovanje. Stavljajući blagovremeno svoje resurse, ljudske i materijalne, na raspolaganje pogođenim zajednicama, uspjeli smo im pomoći da se oporave od poplava i izgrade otpornost na sve buduće udare i katastrofe. Pokazali smo da BiH može računati na našu podršku.

Evropska unija je najveći donator Programa za oporavak od poplava sa do sada izdvojenih oko 84 miliona eura za oporavak, prevenciju i upravljanje rizikom od poplava. Prva faza Programa za oporavak od poplava osigurala je pomoć za 610.000 korisnika. Međutim, budući da su snažne posljedice poplava i dalje ostale prisutne dugo nakon što se voda povukla, 2017. godine pokrenuli smo Program za oporavak od poplava – stambeno zbrinjavanje u cilju podrške najugroženijim građanima kojima je još uvijek bila potrebna pomoć. U posljednje četiri godine, Evropska unija je u okviru ovog programa osigurala stambeno zbrinjavanje za oko 3.000 korisnika u 45 općina i gradova u BiH. Ukupno su izgrađena 423 nova doma i sanirano je 600 stambenih jedinica. Nadalje, 213 domaćinstava je dobilo pomoć za poljoprivredne radove i podršku za osnivanje malih preduzeća.

Sarađivali smo sa lokalnim zajednicama i organizacijama civilnog društva kako bismo pronašli trajna rješenja, kako za infrastrukturu, tako i za probleme zapošljavanja najugroženijih građana. Ulaganjem u rekonstrukciju tehničke infrastrukture, poput vodovoda, također smo doprinijeli poboljšanju javnog zdravlja svih građana.

Solidarnost i otpornost koju su građani BiH pokazali nakon poplava istakli su ogroman ljudski potencijal i snagu koju ova zemlja ima. Možete računati na našu podršku u kontinuiranim naporima ka sigurnijoj i svjetlijoj budućnosti za sve građane BiH.

O PROGRAMU ZA OPORAVAK OD POPLAVA – STAMBENO ZBRINJAVANJE

Program za oporavak od poplava – stambeno zbrinjavanje (2017. - 2021.) predstavlja nastavak napora Evropske unije, započetih kroz EU Program za oporavak od poplava (2014. - 2016.), na ublažavanju posljedica katastrofalnih poplava i klizišta iz 2014. godine.

Zahvaljujući EU Programu za oporavak od poplava, unaprijeđen je kvalitet života za više od 610.000 osoba u poplavama i klizištima pogođenim zajednicama kroz obnovu stambenih jedinica, javnih objekata i objekata lokalne infrastrukture. Obnovljeni su domovi za skoro 15.000 osoba, 50.000 učenika je nastavilo sa školovanjem bez dužeg prekida, a općinske službe i zdravstveni centri koji su usluživali oko 300.000 građana ponovo su profunkcionirali. Zahvaljujući podršci malim i srednjim preduzećima kao i poljoprivrednom sektoru, zadržano je ili novoformirano skoro 6.000 radnih mjesta.

Uprkos ovim impresivnim rezultatima, značajnom broju ugroženih domaćinstava i dalje je bila potrebna dodatna pomoć u vidu trajnih rješenja za stambeno zbrinjavanje i ekonomsko osnaživanje.

U tom kontekstu, u septembru 2017. godine pokrenut je Program za oporavak od poplava – stambeno zbrinjavanje u cilju pružanja podrške održivom oporavku stanovništva u poplavama pogođenim lokalnim zajednicama kroz dvije međusobno povezane komponente:

- stambeno zbrinjavanje i
- ekonomsko osnaživanje.

Korisnici uključeni u aktivnosti Programa su odabrani putem javnog poziva, a pomoć je prioritetno bila namijenjena socijalno i ekonomski ugroženim grupama stanovništva, uključujući starije osobe, domaćinstva sa niskim primanjima, osobe sa poteškoćama u razvoju, pripadnike manjina, povratnike i interno raseljene osobe.

Vrijednost Programa je 15 miliona eura, a finansira ga Evropska unija u saradnji sa Vladom Federacije Bosne i Hercegovine, Vladom Republike Srpske i lokalnim vlastima. Program je proveo UNDP u BiH zajedno sa Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM), Arbeiter-Samariter-Bund (ASB), Hilfswerk International (HWI) i partnerskim općinama i gradovima.

U maju 2014. godine, Bosnu i Hercegovinu je pogodila najteža prirodna katastrofa u posljednjih 120 godina. Obilne padavine su izazvale nagli rast nivoa rijeka Bosne, Drine, Une, Save i Vrbasa, što je dovelo do nezapamćenih poplava i klizišta u sjevernim, istočnim i centralnim dijelovima zemlje.

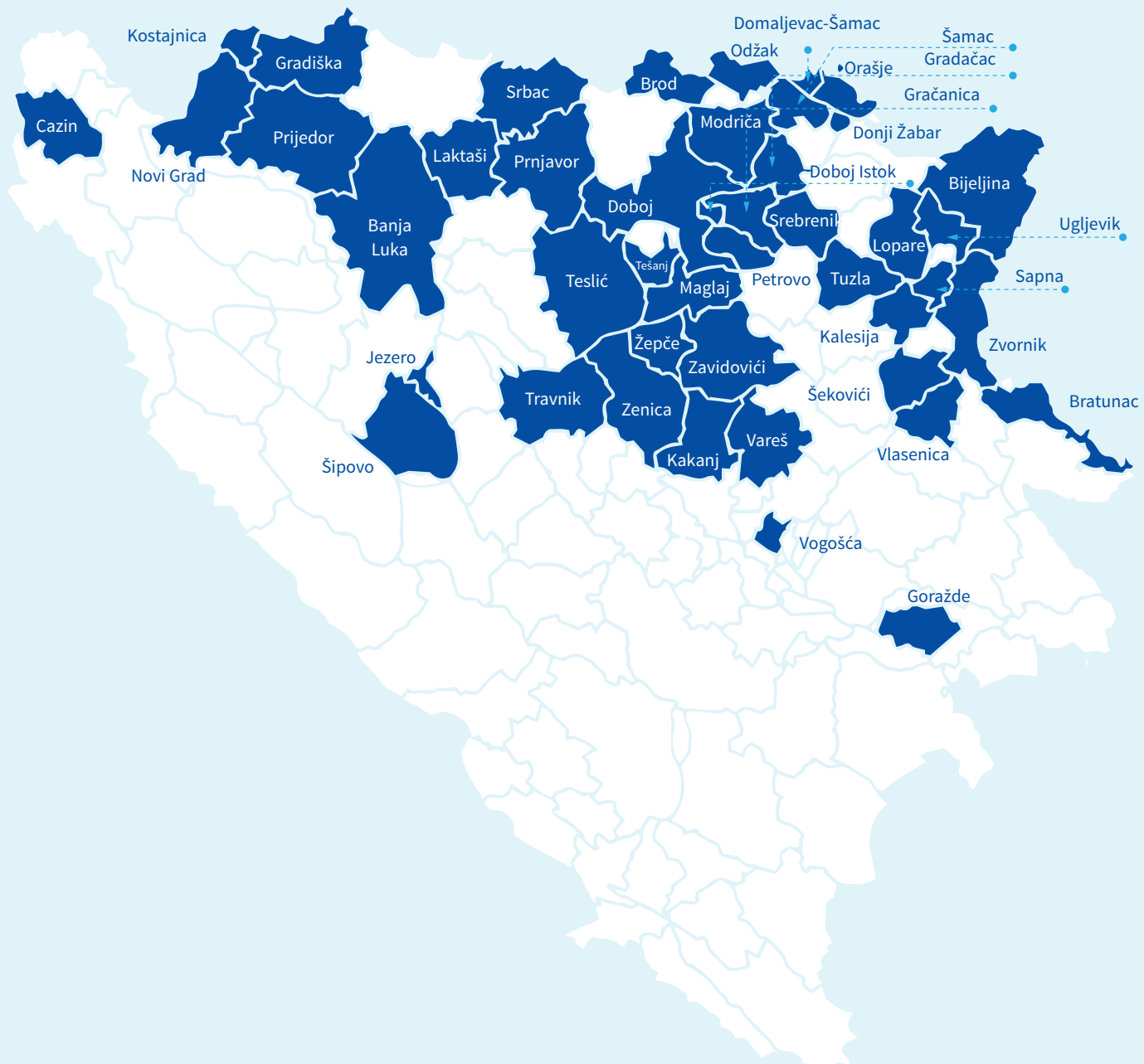
Oko milion osoba, približno 27% ukupnog stanovništva BiH, bilo je pogođeno ovom nepogodom, dok je 90.000 ljudi moralo napustiti svoje domove. Ova prirodna nepogoda je pogoršala ionako teške uvjete života najugroženijeg stanovništva, posebno povratnika i interno raseljenih osoba.

Gradska, industrijska i ruralna područja danima su bila u potpunosti poplavljeni, izolirana, bez struje, vode i komunikacija. Ekonomska šteta je procijenjena na oko 4 milijarde KM.

OPĆINE I GRADOVI U KOJIMA JE PROVEDEN PROGRAM

**Kroz Program je obuhvaćeno 45 općina
i gradova u Bosni i Hercegovini.**

- Banja Luka,
- Bijeljina,
- Bratunac,
- Brod,
- Cazin,
- Doboј,
- Doboј Istok,
- Domaljevac-Šamac,
- Donji Žabar,
- Goražde,
- Gračanica,
- Gradačac,
- Gradiška,
- Jezero,
- Kakanj,
- Kalesija,
- Kostajnica,
- Laktaši,
- Lopare,
- Maglaj,
- Modriča,
- Novi Grad,
- Odžak,
- Orašje,
- Petrovo,
- Prijedor,
- Prnjavor,
- Sapna,
- Srbac,
- Srebrenik,
- Šamac,
- Šekovići,
- Šipovo,
- Teslić,
- Tešanj,
- Travnik,
- Tuzla,
- Ugljevik,
- Vareš,
- Vlasenica,
- Vogošća,
- Zavidovići,
- Zenica,
- Zvornik,
- Žepče.

ŠTA SMO POSTIGLI?

Skoro **3.000** osoba stambeno zbrinuto

Izgrađena **423** nova stambena objekta

Sanirano **600** stambenih jedinica

213 porodica dobilo pakete ekonomskog osnaživanja

• **6** poduzetnika podržano u osnivanju vlastitih malih biznisa

• Porodice su ostvarile više od **360.000 eura** prihoda kroz ekonomsko osnaživanje

• Skoro **1.500** žena je imalo koristi od aktivnosti Programa

ODRŽIVI OPORAVAK KROZ STAMBENO ZBRINJAVANJE

Poplave i klizišta koji su Bosnu i Hercegovinu zadesili 2014. godine ostavili su dalekosežne posljedice na pogođene lokalne zajednice. Ionako teški životni uvjeti socijalno i ekonomski ugroženih porodica dodatno su pogoršani ovom prirodnom katastrofom, te većina njih nije bila u mogućnosti samostalno sanirati oštećene domove ili izgraditi nove. Zbog toga, mnogi su bili prisiljeni stanovati u neuvjetnom i nesigurnom smještaju i nekoliko godina nakon prirodne katastrofe. Kroz stambenu komponentu Programa pružena je podrška upravo takvim domaćinstvima, čime im je osigurano trajno stambeno zbrinjavanje i značajno unaprijeđen kvalitet života.

U oktobru 2017. godine raspisan je Javni poziv za odabir korisnika/ca pomoći za izgradnju i sanaciju stambenih jedinica, gdje je posebna prednost data ekonomski ugroženim domaćinstvima, osobama sa posebnim potrebama, povratnicima i interno raseljenim osobama, starijim, samohranim roditeljima, te nezaposlenim. Proces odabira, koji je uslijedio po zatvaranju Javnog poziva, podrazumijevao je terensku verifikaciju svih prijavljenih domaćinstava koja su ispunjavala eliminatorne kriterije i njihovo rangiranje u skladu sa prethodno definiranim kriterijima, te je rezultirao formiranjem finalnih listi korisnika stambene komponente Programa.

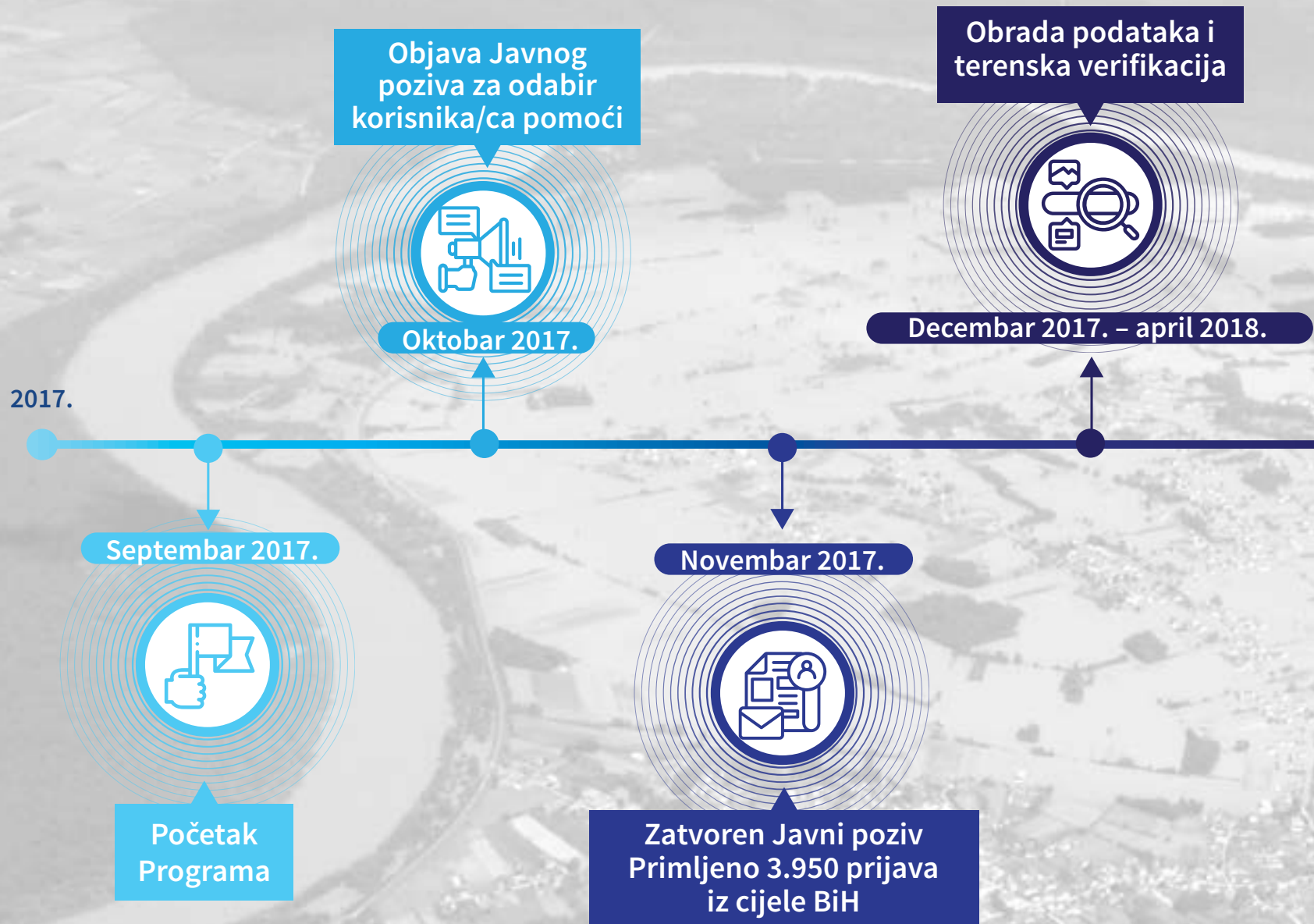
Građevinski radovi su započeli već u prvoj polovini 2018. godine i provedeni su uz poštivanje najviših građevinskih standarda, uz nadzor specijaliziranih firmi i inženjera nominiranih od UNDP-a, IOM-a, ASB-a i HWI-a, kao i partnerskih jedinica lokalne samouprave. Kod svih novoizgrađenih kuća primijenjene su mjere energetske efikasnosti, što će omogućiti racionalno korištenje energije i značajno uticati na smanjenje režijskih troškova za korisnička domaćinstva.

Prilikom projektiranja stambenih jedinica posebna pažnja je posvećena porodicama čiji su članovi osobe sa poteškoćama u kretanju, kako bi se osiguralo da novi domovi odgovaraju njihovim potrebama. Na taj način, pružene su jednake mogućnosti svim korisnicima Programa.

Kroz stambenu komponentu Programa, osigurano je trajno stambeno zbrinjavanje za skoro 3.000 osoba u 45 općina i gradova u Bosni i Hercegovini.

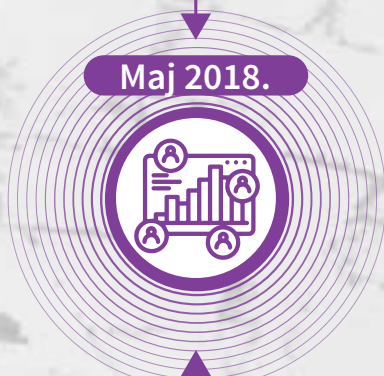
Početak izgradnje prvih
stambenih objekata

Juni 2018.

2021.

Maj 2018.

Završen izbor
korisnika/ca pomoći

Do juna 2021.

Ukupno izgrađena 423
nova stambena objekta

Ukupno sanirano 600
stambenih jedinica

PRIČE KORISNIKA I KORISNICA

Ana, Žepče

Ana, njen sin Ivan i kćerka Valentina živjeli su u opasnosti skoro pet godina. Njihov dom bio je ispresijecan dubokim pukotinama prouzrokovanim klizištem koje se 2014. godine pokrenulo u neposrednoj blizini. Kao nezaposlena samohrana majka, Ana nije bila u mogućnosti popraviti situaciju ili izgraditi novi dom. Njeni prihodi bili su nedovoljni za bilo šta drugo osim plaćanje struje i hrane.

„Sin, tada mu je bilo deset, jednom je došao i rekao da kod kuma njegovog prijatelja ima ljepilo, te da bi on i prijatelj mogli zaljepiti kuću“, govori Ana i dodaje: “Navečer me najviše strah. Legnem i uvijek nešto pucketa. Kuća se miče.“

Kad je početkom 2020. godine dobila ključeve nove kuće izgrađene putem Programa, Ana je bila presretna. „Radosna sam. Nisam vjerovala da će mi biti napravljena nova kuća sve dok nisam vidjela da je izgrađena“, kaže Ana. „Nek’ je napravljena, a sad ćemo je polako opremiti. Bit će bolje. I sigurnije. Baš sam se plašila biti u staroj kući.“

Đorđa i Dušanka, Modriča

Đorđa i njegova supruga Dušanka više ne strahuju od kiše. Useljenjem u svoj novi dom ovaj bračni par iz Modriče dobio je prijeko potrebnu sigurnost.

“Super nam je”, kaže Dušanka dok sjedi na kauču u novom dnevnom boravku. Dnevni boravak je povezan s kuhinjom, a u kući je još i spavaća soba, kupaonica i hodnik. Kuću opremaju u skladu sa svojim mogućnostima: skromno, polako i s puno pažnje.

“Bilo nam je malo neobično, kao da smo došli u drugi svijet”, govori Đorđa o prvim danima života na novoj lokaciji, nekih 20-ak kilometara od njihove stare kuće, koja je prijetila da će se srušiti svakog trena zbog klizišta koje ju je zahvatilo 2014. godine. Uprkos opasnosti, porodica je morala nastaviti živjeti tu i sljedećih pet godina jer nisu mogli priuštiti preseljenje.

“Čim bi prva kiša pala, ja bih morao cijelu noć dežurati jer nikad ne znaš kad će krenuti klizište”, opisuje Đorđa taj period. “Nisam smio zaspati.”

Saša, Šamac

Saša je teško pokretan i u svim aspektima života potrebna mu je pomoć ljudi oko njega. Ovaj 38-godišnjak bori se već skoro 15 godina sa kvadriplegijom i multiplom sklerozom. Saša živi sa bratom Sinišom i majkom Milicom pored Šamca. Kao i mnogi drugi, i oni su tokom poplava 2014. godine pretrpjeli veliku štetu.

S obzirom na to da ni Milica ni Siniša nisu zaposleni, a Saša prima socijalnu pomoć, ova porodica nije bila u mogućnosti da priušti izgradnju nove kuće, te su se prijavili na javni poziv Programa za oporavak od poplava – stambeno zbrinjavanje.

Nakon što su ispunjeni svi uvjeti za učešće u Programu, započela je izgradnja. Nova kuća za ovu porodicu nalazi se odmah do stare, pojačavajući kontrast između “prije” i “poslije”. Za razliku od prostora u kojem su ranije živjeli, novi dom je prilagođen osobi sa invaliditetom: ulaz u kuću moguć je preko pristupne rampe, a unutar objekta se može nesmetano kretati osoba u kolicima.

A šta novi dom znači za Sašinu porodicu? “Ovo za nas znači mnogo. Život za nas znači”, govori Siniša.

“Ovo je bingo!”, veselo ga prekida Saša.

Nada, Orašje

Svakog decembra, Nada bi zaključala vrata kuće koja je teško oštećena u poplavama 2014. godine i božićne praznike provela u toplom domu svoje sestre Kate.

U 2019. godini, situacija se promijenila. „Prvi put za Božić nije htjela ići kod mene. Kaže: Šta ću kod tebe kad imam svoju novu kuću?“, smije se Kata, dok Nada sjedi pored nje i klima glavom.

Nadina nova kuća jedna je od 18 stambenih jedinica koje su izgrađene u okviru Programa za oporavak od poplava – stambeno zbrinjavanje na području Orašja. Zbog lošeg stanja, Nadina stara kuća je morala biti srušena, te je na njenom mjestu sagrađena nova.

U kući se nalazi spavaća soba, dnevni boravak sa kuhinjom, kupaonica i hodnik. S obzirom na to da je Nada osoba sa posebnim potrebama, posebna se pažnja pridala prilagodbi objekta: orijentacija starog objekta je zadržana, prozori su ostali na istoj strani, kao i vrata, jer se Nada ne bi mogla navići na promjenu.

U svom novom domu Nada već dočekuje prve goste. „Ona sada neće nigdje van svoje kuće“, smije se Kata.

Ivan i Dušanka, Ugljevik

“Živio sam u kući na klizištu koja je stalno prijetila da će se srušiti”, govori 67-godišnji penzioner Ivan iz Donje Trnove pored Ugljevika. Nakon što mu je kroz Program završena izgradnje nove kuće, Ivan i njegova supruga Dušanka su 2020. godine uselili u sigurna četiri zida.

“U novoj kući je lijepo. Toplo. Super nam je”, dodaje Ivan.

Jovan, Šamac

Vrata na Jovanovom domu u Šamcu su širom otvorena dok traje kompletna sanacija njegove kuće koja je teško oštećena 2014. godine. Kroz Program za oporavak od poplava – stambeno zbrinjavanje u Jovanovoj kući je izvršena sanacija sanitarnog čvora, krova, podova i elektroinstalacija, te postavljena nova vanjska i unutrašnja stolarija.

„Ovo mi mnogo znači“, govori 50-godišnji Jovan, čiji je glavni izvor prihoda poljoprivreda. „Ne bih ovo mogao uraditi sam. Bit će lakše živjeti.“

Adnan, Travnik

Karalić Adnan iz Travnika živi sa suprugom i šestero djece školskog i predškolskog uzrasta. Nakon što im je kuća oštećena poplavama 2014. godine, ovoj porodici je, kroz Program za oporavak od poplava – stambeno zbrinjavanje, urađena sanacija kompletnog prizemlja.

„Sve se desilo u roku od pola dana. Bilo je oko 80 centimetara vode u kući. Sve je bilo oštećeno“, govori Adnan. „Sada je super. Nema vlage. Puno je bolje nego što je bilo“, dodaje njegova supruga Adisa.

Adnan je ispunio uslove i za učešće u ekonomskom dijelu Programa. Nakon obavezne obuke o poduzetništvu i prezentacije biznis plana, Adnan je registrovao pokretni obrt za čišćenje. Program je ideju podržao sa potrebnom opremom: mašinom za pranje auta, kompresorom, te usisivačima za dubinsko i standardno čišćenje. Pored opreme, tokom prve godine poslovanja Adnan je imao osigurano mentorstvo kako bi mu se pomoglo sa vođenjem malog biznisa.

“Sad imamo velike planove i svi ćemo raditi da ih ostvarimo” kaže Adnan.

Zdravko, Bijeljina

„Sve se desilo za pola sata. Voda je probila kanal i krenula prema nama“, prisjeća se Zdravko iz Bijeljine. Pored ogromne štete na stambenom objektu, voda je usmrtila i svu perad koju je držao, kao i zasade ječma. „Do struka sam vodu gazio. To je strahota bila, tolika je sila naišla“, govori Zdravko. Inače, Bijeljina je bila jedan od gradova koji su najviše stradali u poplavama 2014. godine, što se moglo vidjeti i kroz Program: čak jedna trećina aplikacija na Javni poziv Programa pristigla je iz Bijeljine.

Zdravkovu šestočlanu porodicu obradovala je vijest o tome da će im biti izgrađena nova kuća kroz Program. „Mnogo mi je porodica bila radosna“, kaže Zdravko.

ODRŽIVI OPORAVAK KROZ EKONOMSKO OSNAŽIVANJE

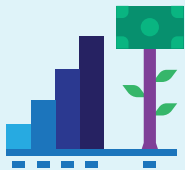
Uz stambeno zbrinjavanje, važan dio Programa činilo je ekonomsko osnaživanje odabranih domaćinstava putem dodatnih paketa podrške u oblastima poljoprivredne proizvodnje i samozapošljavanja. Na ovaj način, Program je omogućio korisnicima da osiguraju redovne i održive prihode.

Kako bi se odabrali korisnici ekonomske komponente, Program je proveo detaljnu analizu uvjeta života i potreba ugroženog stanovništva u poplavljenim područjima. Ta analiza je imala za cilj utvrditi mogućnosti za bavljenje poljoprivrednom proizvodnjom i samostalnom nepoljoprivrednom djelatnošću korisnika Programa koji su prethodno uključeni u projekat stambenog zbrinjavanja. Analiza je uključivala anketiranje domaćinstava, intervjuje s partnerskim gradovima i općinama, malim i srednjim preduzećima, kao i identifikaciju postojećih lanaca vrijednosti.

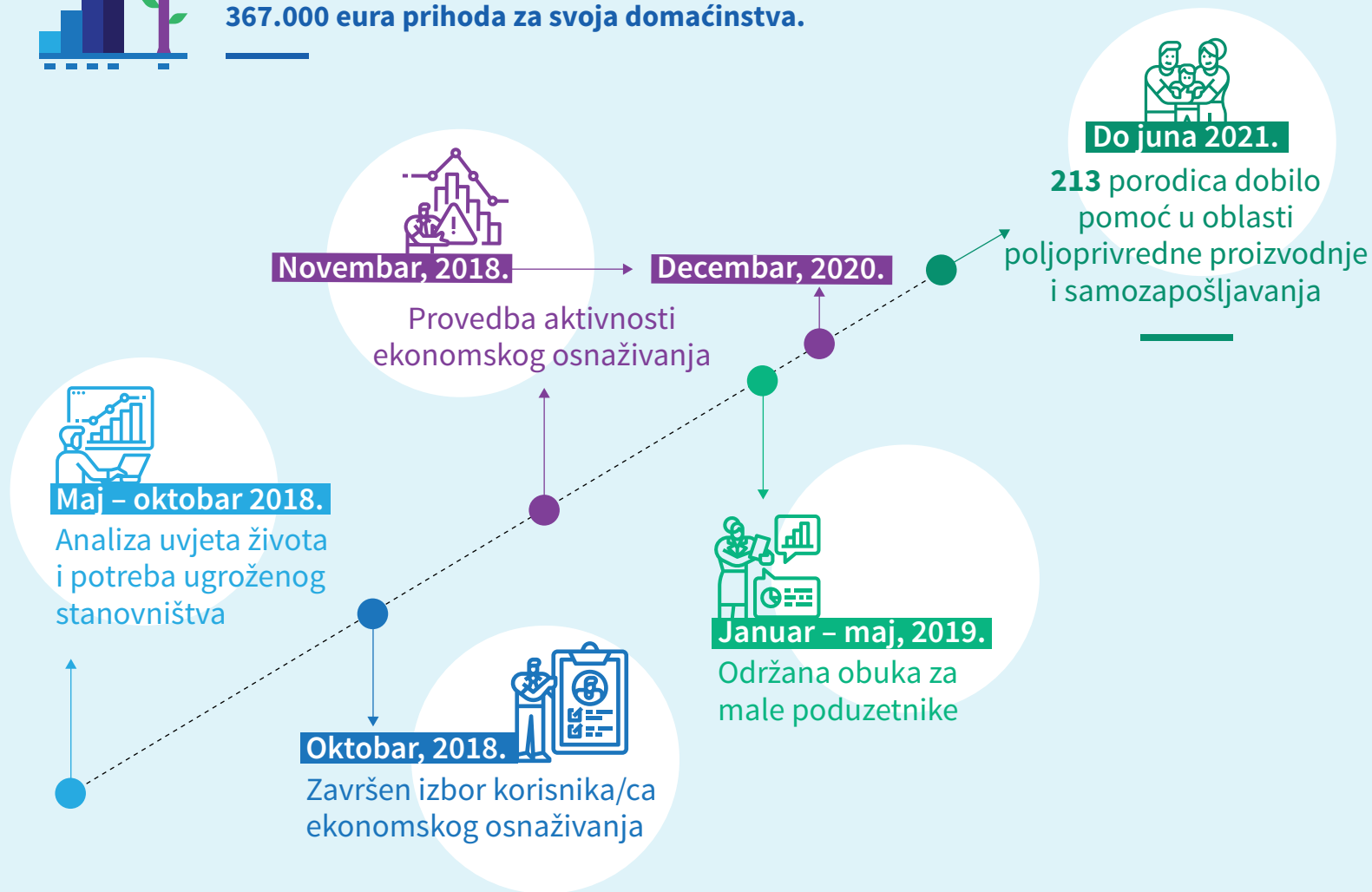
Kao rezultat ovog obimnog procesa, 20% od ukupnog broja korisnika stambene komponente Programa je zadovoljilo tražene uvjete za učešće u ekonomskom osnaživanju.

Ukupno 213 domaćinstava je primilo pakete pomoći u oblasti poljoprivredne proizvodnje, koji su uključivali platenike i prateću opremu, malu mehanizaciju, repromaterijal za sjetvu, setove za pčelarstvo, kao i stručnu i tehničku podršku agronoma.

Šest domaćinstava je podržano u pokretanju vlastitih malih biznisa kroz edukaciju i stručnu pomoć kod pripreme poslovnih planova, kao i nabavku opreme i materijala neophodnog za njihov rad. Za sve novoosnovane male biznise osigurana je i podrška stručnjaka za poslovni razvoj tokom prve godine poslovanja.

Do kraja 2020. godine, korisnici podržani u okviru ekonomske komponente Programa ostvarili su više od 367.000 eura prihoda za svoja domaćinstva.

PRIČE KORISNIKA I KORISNICA

Nakon poplava: Poduzetništvo kao važan korak u oporavku

Tog ponedjeljka, 32-godišnja Edina je napustila svoj dom u Zavidovićima u pet sati ujutro te se zaputila u 68 kilometara udaljeni Vitez. Ni četiri sata vožnje, ni osam različitih autobusa koji su bili potrebni da stigne na odredište, nisu je spriječili da učestvuje na obuci o poduzetništvu, koju je proveo Program za oporavak od poplava – stambeno zbrinjavanje.

„Bilo je malo naporno putovati“, priznaje Edina. „Ali, kad se ujutro probudim i pomislim da taj dan ne odem na trening, sjetim se da će svi ostali nešto naučiti, a ja to neću znati“, dodaje Edina.

Obuka o poduzetništvu samo je jedan dio opsežnih aktivnosti koje je proveo Program s ciljem ekonomskog osnaživanja ugroženih porodica iz područja pogođenih poplavama i klizištima 2014. godine. Kroz ovu obuku, odabrani korisnici Programa su u periodu od šest mjeseci pohađali edukacije kako bi stekli vještine potrebne za razvijanje i vođenje vlastitih malih biznisa, što bi njima i njihovim porodicama trebalo pomoći u osiguranju bolje budućnosti i oporavku čitave zajednice.

Jedna od učesnica obuke o poduzetništvu je i Senija iz Doboja koja, zajedno sa svojom užom porodicom, proizvodi jagodičasto voće. Na pitanje šta je naučila tokom obuke,

Senija odgovara da se bojala da će se trener više fokusirati na teme koje ona neće razumijeti. „Ja se ipak bavim samo poljoprivredom“, kaže ona i dodaje: „Međutim, treninzi su bili jako dobri i jako pristupačni i nama koji nismo završili fakultete. Puno toga su mi razjasnili o načinu poslovanja, otvaranju firme, pomogli su da sagledamo sve aspekte posla i na kakve prepreke možemo da naiđemo.

Po završetku obuke, upriličena je prezentacija poslovnih ideja i biznis planova, nakon koje su polaznici obuke pristupili registraciji svojih malih biznisa. Korisnicima je nabavljena potrebna oprema i alati za realizaciju njihovih poslovnih ideja, kao i osigurano mentorstvo i savjetodavne usluge za sve novoosnovane male biznise.

Polaznici obuke za poduzetništvo imaju jednostavne želje za budućnost. „Voljela bih da mogu da zaradim za neku skromnu platu, da imam da platim svoje troškove“, kaže Edina.

Senija sanja da ima svoj brend. „Voljela bih da svoj proizvod preradim i da taj svoj sok mogu prodati, te da zaradim penziju.“

Uz pomoć Programa za oporavak od poplava, Edinin i Senijin put ka malom poduzetništvu i boljoj budućnosti bit će uveliko olakšan.

PROGRAM ZA OPORAVAK OD POPLAVA

 ...samoodrživim oporavku u zajednicama pogodnim ...

 ...i ključna 2014. godine kroz stambeno ...

 ...obnavljanje i ekonomsko ožnaživanje

 ...od poplava finansirana Evropska unija, u saradnji sa ...

 ... Republike BiH i Vlastom Republike Srpske

 ... Retorni program Ujedinjenih nacija UNDP i ...

 ...narodnom organizacijom za migracije (OM), ...

 ... (IASB), Poduzetnik Internationali Azusa (PIWA) i ...

 ...skim općinama i gradovima

 www.europa.ba

Obrt / Obrtnik	NAZIV BIZNISA: POLJOPRIVREDNO GAZDINSTVO „GRANIC“	POROĐIČNI BIZNIS	ISKUSTVO OD 9 GODINA	LOKACIJA: BIZNIS OBJEKAT I ZEMLJIŠTE U VLASNIŠTVU	UPISAN POSREDOVANJE ZA PROJEKTOVANJE SOKOVA
Problem / Potreba / Želja	POTRAŽNJA ZA SPECIFIČNIM VRSTAMA SOKOVA NPR. SOK OD ARONJE	ŽELJA KLIJENATA ZA KVALITETNIM, DODACIM SOKOVIMA			REGISTRACIJA NAKON ADAPTACIJE PROSTORA
Rješenje	ZANIMLJIV PROIZVODNI ASORTIMAN NPR. SOK OD ARONJE	SOKOVI BEZ KEMIKALIJA	SOKOVI NA BAZI ZDRAVE SIROVINE		
Tržište / Konkurencija	TRŽIŠTE: DOBOJ, VAGLAJ, TEŠANJ I SIRE	+ DOMAĆINSTVA + MALOPRODAJNI OBJEKTI	CLJAN KUPCI OSOBE ZANIMERSOVANE ZA ZDRAVU PREHRANU	KONKURENCIJA NEREGISTROVANI PROIZVOĐAČI	KONKURENCIJA PROIZVOĐAČI DOBOJA
Investicije – Vlasnik / Donator	UKUPNA INVESTICIJA 17.453 KM	UČEŠĆE PREDUZETNIKA 10.453 KM	UČEŠĆE DONATORA 7.000 KM		
Vremenski okvir	NABAVKA OPREME DO MJESEC DAN	ADAPTACIJA PROSTORA			
Financijske projekcije	PRIHOD (2020) 68.170 KM	RASHOD (2020) 46.249 KM	DOBIT (2020) 19.729 KM	POVRAT NA INVESTICIJU (2020) 113%	

Pogledajte Senjinu priču!

Dragica, Bijeljina

“Imam milion planova. Valjda će neki i upaliti”, smije se Dragica dok sjedi za jednom od tri nove šivaće mašine u svojoj maloj radionici u Bijeljini. Šivaće mašine i nož za sječenje tkanine dio su pomoći koju je Dragica primila kroz Program.

Zahvaljujući ovoj pomoći, Dragica će moći povećati proizvodnju i zaraditi dovoljno da njena porodica može živjeti od ovog posla. “Sada radim tri puta brže nego ranije. Nešto za što mi je ranije trebalo deset minuta, sada završim za četiri”, objašnjava Dragica.

Naselje u kojem Dragica živi sa suprugom, svekrvom i svekrom, te dva sina poplavljeno je tokom rekordnih padavina 2014. godine, prilikom čega je i njihov dom oštećen. Kroz Program, šteta na kući je sanirana, a Dragici je pružena šansa da učestvuje u obuci o poduzetništvu. Kroz ovu obuku, Dragica i ostali korisnici Programa koji su ispunili uvjete za učešće stekli su vještine potrebne za razvijanje i vođenje vlastitih malih biznisa, što bi njima i njihovim porodicama trebalo pomoći u osiguranju bolje budućnosti i oporavku čitave zajednice.

“Polako se nadograđujem, stvari su mi dosta jasnije”, govori Dragica o svom iskustvu s obukom. “Ja sam samo znala da šijem i ništa više. A sada znam mnogo toga.”

Dragica je završila tri modula obuke o poduzetništvu, nakon čega je svoju biznis ideju prezentirala pred stručnom komisijom na svečanosti organiziranoj u prostorijama UNDP-a u Sarajevu. Na osnovu predstavljenog i odobrenog biznis plana, uslijedila je registracija malog biznisa.

Dragica, kao osoba kojoj je šivenje u krvi, registrirala je firmu „MV Kids“, specijaliziranu za izradu dječije garderobe. Nakon registracije, Program je Dragici osigurao potrebnu opremu i alate za rad, kao i mentorstvo tokom prve godine poslovanja.

Za svoj mali biznis, Dragica ima velike planove: “Želim da se “proguram” na tržište i postanem prepoznatljiva u svom poslu. Želim da, kad ljudi vide moju kreaciju, znaju da sam ja to napravila.”

A close-up photograph of a person's hand gently touching the leaves of a green pepper plant in a greenhouse. The plants are supported by a blue trellis system. The background shows more rows of similar plants and the structure of the greenhouse.

Almira, Zavidovići

“Ovaj plastenik nam puno znači”, govori Almira Hadžić iz Zavidovića dok pokazuje uredne nizove paprika i paradajza koje je u njemu zasadila. “Bolje ćemo živjeti. Drugačije se čovjek osjeća kada sâm zaradi novac.”

Petočlanoj porodici Hadžić, koju čine Almira, njen muž i njihova tri sina od 18, 10 i 7 godina, sanirana je šteta na kući poplavljenoj 2014. godine, te isporučen poljoprivredni paket pomoći: plastenik sa pratećom opremom i sadnicama.

Iako se dugo bave poljoprivredom, porodici Hadžić je ovo prvi plastenik.

“Ja sam početnik u plasteničkoj proizvodnji”, priznaje Almira i odmah dodaje kako želi da “nauči sve”. Zbog toga je od posebne važnosti činjenica da je korisnicima poljoprivrednog paketa pomoći Program osigurao stručnjake koji im pomažu i vode kroz proces plasteničke proizvodnje. “Bez njega ne bih znala sama. Ja pišem u rokovnik sve što mi agronom kaže kako bih imala i za naredne godine”, kaže Almira.

Nakon što povrće dozrije, porodica planira većinu prodati, te tako poboljšati svoju finansijsku situaciju.

Zahid, Zenica

Zahid iz Zenice jedan je od osam pčelara koji su dobili pomoć kroz Program. Nakon što je pretrpio velike štete 2014. godine, Zahid sada pozitivno gleda na budućnost. Kroz Program mu je izgrađena nova kuća, a kroz ekonomsko osnaživanje dobio je i pet košnica i pčelinjih društava, pribor, te zaštitnu opremu.

“Teško je krenuti s nule. Ovo mi je ubrzalo oporavak. Sljedeće godine bih već mogao imati meda”, kaže Zahid.

Mirsad, Zenica

Kuće mještana sela Kolići i danas su zatrpane pod nanesenom zemljom i muljem. Te 2014. godine nezapamćene količine kiše i podzemnih voda udružile su se sa nabujalim potokom i istjerale mještane iz njihovih domova.

Mirsad je te noći imao posebnu dužnost – tražeći spas pred prirodnom katastrofom, formirao je kolonu i poveo porodicu i mještane uzbrdo do susjednog sela. „Išli smo jednom kosom, ne smiješ pet metara da siđeš, ona zemlja se nadojila vode, odmah propadaš. Vodiš djecu, kese nosiš“, prisjeća se Fejzić. „Ja sam bio četiri godine u ratu, nisam nikad okrenuo leđa ničemu. Ali ti trenuci su mi bili najteži. Ne možeš ništa“.

Šest godina i pet podstanarskih stanova poslije, potraga za novim domom je završena za porodicu Fejzić. Njima je kroz Program za oporavak od poplava izgrađena nova kuća. „Taman kad smo počeli gubiti nadu, desilo se“, govori Mirsad.

Iako je zaposlen kao pripadnik Oružanih snaga BiH, Mirsad uz veliku pomoć supruge Mersime, uspješno održava i plasteničku proizvodnju. Plastenik površine 100 metara kvadratnih, kao i popratni repromaterijal i sitnu opremu je također dobio kroz Program.

„Kad znaš da je tvoje, drugačije je“, kaže Mirsad.

Vahidin, Zavidovići

„Presretan sam, toliko ste se osepapili što ste mi pomogli!“, govori Vahidin iz Zavidovića.

Vahidin je korisnik Programa koji je ispunio uvjete za ekonomsku podršku. Pored izgradnje nove kuće, Vahidin je dobio i motokultivator, koji će njegovoj petočlanoj porodici uveliko olakšati život, te im omogućiti da ostvare dodatne prihode.

Pogledajte priče porodica koje su uselile u svoje nove domove!

Hanka, Maglaj

Miralem, Doboj

ZAHVALE

Program za oporavak od poplava – stambeno zbrinjavanje ovim putem zahvaljuje Evropskoj uniji, koja je finansirala Program u iznosu od 12,5 miliona eura, Vladi Federacije Bosne i Hercegovine, Vladi Republike Srpske, Vladi Zeničko-dobojskog kantona, kao i svim partnerskim jedinicama lokalne samouprave na izuzetnoj podršci pruženoj tokom realizacije ovog projekta.

Zahvaljujući tome, skoro 3.000 osoba u 45 općina i gradova u Bosni i Hercegovini je trajno stambeno zbrinuto, a 213 domaćinstava je primilo i dodatnu podršku u oblasti ekonomskog osnaživanja, koja će im omogućiti redovne i održive prihode u budućnosti.

Također, željeli bismo zahvaliti svim partnerima u implementaciji Programa na marljivom i nesebičnom radu, a sve u cilju unapređenja uvjeta života naših najranjivijih sugrađana.